

Мемлекеттік сатып алу саласындағы заңнаманы бұзу салдары

Мемлекеттік сатып алуды ұйымдастыру және өткізу үлкен назарды, мемлекеттік сатып алу саласындағы білім мен дағдыларды талап етеді.

Сонымен бірге, лауазымды тұлғалар заңнаманы білмеуіне және мемлекеттік сатып алу ресімдерін бұзу салдарына байланысты, әкімшілік жауапкершілікке әкеп соғатын осындай бұзушылықтарға жол берген біраз жағдайлар бар.

Осыған байланысты, бұзушылықтар мен жауаптылық түрлерін қарастыруды ұсынамыз.

Мемлекеттік сатып алу туралы Қазақстан Республикасының заңнамаларын бұзғанына әкімшілік жауаптылық «Әкімшілік құқық бұзушылық туралы» Қазақстан Республикасының 2014 жылғы 5 шілдедегі № 235-V ҚРЗ Кодексінің (бұдан әрі – Кодекс) 207-бабымен қарастырылған.

Мәселен, Кодекстің жоғарыда көрсетілген баптың бірінші бөлігіне сәйкес, Қазақстан Республикасының мемлекеттік сатып алу туралы заңнамасында көзделген жағдайларды қоспағанда, конкурстық құжаттамаға (аукциондық құжаттамаға) қойылатын не баға ұсыныстарын сұрату тәсілімен мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру кезінде орналастырылатын ақпаратта әлеуетті өнім берушілерге сандық жағынан өлшенбейтін және (немесе) әкімшілендірілмейтін кез келген талаптар белгілеу не сатып алынатын тауарлардың, жұмыстардың, көрсетілетін қызметтердің жекелеген әлеуетті өнім берушілерге тиесілілігін айқындайтын сипаттамаларын көрсету арқылы Қазақстан Республикасының мемлекеттік сатып алу туралы заңнамасының талаптарын бұзу – лауазымды адамдарға 50 АЕК мөлшерінде айыппұл салуға алып келеді.

Аталған құқық бұзушылықтар субъектісі – конкурстық құжаттамаға (аукциондық құжаттамаға) қойылатын не баға ұсыныстарын сұрату тәсілімен мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыруға жауапты мемлекеттік сатып алуды ұйымдастырудың бірінші басшысы, тапсырыс беруші немесе оның міндетін атқарушы тұлға болып табылады.

Қарастырылып отырған баптың екінші бөлігі конкурстық құжаттаманың (аукциондық құжаттаманың) жобасын алдын ала талқылау шеңберінде келіп түскен, конкурстық құжаттаманың (аукциондық құжаттаманың) жобасына ескертулерді уақтылы қарамау, сол сияқты мемлекеттік сатып алу веб-порталында конкурстық құжаттаманың (аукциондық құжаттаманың) жобасын алдын ала талқылау хаттамасын, сондай-ақ конкурстық құжаттаманың (аукциондық құжаттаманың) мәтінін уақтылы орналастырмау – лауазымды адамдарға 30 АЕК мөлшерінде айыппұл салуға алып келеді.

Аталған құқық бұзушылықтың лауазымды тұлғасы мемлекеттік сатып алуды ресімдерін ұйымдастыру мен өткізуді жүзеге асыруға жауапты мемлекеттік сатып алуды ұйымдастырудың бірінші басшысы, тапсырыс беруші немесе оның міндетін атқарушы тұлға болып табылады.

Қазақстан Республикасының мемлекеттік сатып алу туралы заңнамасында көзделмеген жағдайларда мемлекеттік сатып алуды жүзеге асырудан бас тарту, Кодекстің 207-бабының үшінші бөлігімен және Қазақстан Республикасының Президентімен, тапсырыс берушімен немесе оның міндеттерін орындаушы тұлғамен айқындалатын бірінші басшыға не жауапты хатшыға немесе өзге де жауапты хатшының уәкілеттілігін жүзеге асыратын тұлғаға әкімшілік айыппұл 100 АЕК мөлшерінде салынатыны көзделген.

Конкурса (аукционға) қатысуға арналған өтінімдерді Қазақстан Республикасының мемлекеттік сатып алу туралы заңнамасында көзделген біліктілік талаптары мен конкурстық құжаттаманың (аукциондық құжаттаманың) талаптарына сәйкес келтіру мерзімі өткеннен кейін, конкурса (аукционға) қатысуға арналған өтінімді жетіспейтін құжаттармен толықтыруға, конкурса (аукционға) қатысуға арналған өтінімде ұсынылған құжаттарды ауыстыруға, тиісті түрде ресімделмеген құжаттарды сәйкес келтіруге байланысты конкурстық комиссияның (аукциондық комиссияның) сұрау салуды жіберуі және өзге де әрекеттері – лауазымды адамдарға қарастырылып отырған Кодекстің төртінші бөлігімен 100 АЕК мөлшерінде айыппұл салуға алып келеді.

Аталған құқық бұзушылыққа 100 АЕК мөлшерінде лауазымды тұлғаға айыппұл түрінде әкімшілік жауаптылық қарастырылған.

Аталған бөліктерде лауазымды тұлғалар ретінде конкурстық комиссияның (аукциондық комиссияның) төрағасы және оның орынбасары, сондай-ақ конкурстық комиссияның (аукциондық комиссияның) мүшелері мен хатшысы түсіндіріледі.

Бұдан басқан, Кодекстің 207-бабының бесінші бөлігі әлеуетті өнім берушілерге және (немесе) олар тартатын, жұмыстардың не көрсетілетін қызметтердің қосалқы мердігерлеріне (бірлесіп орындаушыларына) конкурстық құжаттамада (аукциондық құжаттамада) Қазақстан Республикасының мемлекеттік сатып алу туралы заңнамасында көзделмеген біліктілік талаптарын белгілеу – лауазымды адамдарға 100 АЕК мөлшерінде айыппұл салуға алып келетіні қарастырылған.

Аталған бұзушылықтар бойынша лауазымды тұлғалар Қазақстан Республикасының Президентімен, тапсырыс берушімен немесе оның міндеттерін орындаушы тұлғамен айқындалатын бірінші басшыға на жауапты хатшыға немесе өзге де жауапты хатшының уәкілеттілігін жүзеге асыратын тұлға болып табылады.

Қазақстан Республикасының мемлекеттік сатып алу туралы заңнамасының талаптарын конкурса қатысушылардың конкурстық баға ұсынысына әсер ететін өлшемшарттарды конкурстық құжаттамаға енгізбеу бөлігінде бұзу – мемлекеттік сатып алуды ресімдерін ұйымдастыру мен өткізуді жүзеге асыруға жауапты мемлекеттік сатып алуды ұйымдастырудың бірінші басшысы, тапсырыс беруші немесе оның міндетін атқарушы тұлғаға 50 АЕК мөлшерінде айыппұл салуға алып келеді.

Кодекстің 207-бабының жетінші бөлігі Қазақстан Республикасының мемлекеттік сатып алу туралы заңнамасының талаптарын конкурса қатысушылардың конкурстық баға ұсынысына әсер ететін өлшемшарттардың салыстырмалы мәнін конкурстық баға ұсыныстарына қолданбау бөлігінде бұзу – лауазымды адамдарға 50 АЕК мөлшерінде айыппұл салуға алып келетінін қарастырады.

Бұл жағдайда, лауазымдық тұлғалар конкурстық комиссияның төрағасы және оның орынбасары, сондай-ақ конкурстық комиссия мүшелері танылады.

Әкімшілік жауаптылық әлеуетті өнім берушіні және (немесе) ол тартатын жұмыстардың не көрсетілетін қызметтердің қосалқы мердігерлерін (бірлесіп орындаушыларын) Қазақстан Республикасының мемлекеттік сатып алу туралы заңнамасында көзделмеген негіздер бойынша біліктілік талаптарына және (немесе) конкурстық құжаттаманың (аукциондық құжаттаманың) талаптарына сәйкес

келмейді деп тану – лауазымды адамдарға 100 АЕК мөлшерінде айыппұл салуға алып келетіні қарастырылады.

«Мемлекеттік сатып алу туралы» Қазақстан Республикасының Заңында көзделген жағдайларда мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру кезінде лоттарға бөлмеу – лауазымды адамдарға 50 АЕК мөлшерінде айыппұл қарастырылған (тоғызыншы бөлігі).

Бұл бұзушылыққа мемлекеттік сатып алуды ресімдерін ұйымдастыру мен өткізуді жүзеге асыруға жауапты мемлекеттік сатып алуды ұйымдастырудың бірінші басшысы, тапсырыс беруші немесе оның міндетін атқарушы тұлға жауаптылықты алады.

Конкурстық комиссияның (аукциондық комиссияның) заңсыз шешім қабылдауына негіз болған, сараптама комиссиясының не сарапшының көрінеу жалған сараптамалық қорытынды дайындауы – 50 АЕК мөлшерінде айыппұл Кодекстің 207-бабының оныншы бөлігімен қарастырылған.

Кодекстің 207-бабы он бірінші бөлігіне сәйкес, мынадай:

1) тапсырыс беруші өнім берушімен мемлекеттік сатып алу туралы шартты біржақты тәртіппен бұзған, оны орындау барысында өнім берушінің біліктілік талаптары мен конкурстық құжаттаманың (аукциондық құжаттаманың) талаптарына сәйкес келмейтіні немесе нәтижесінде осындай шарт жасалып, оның конкурс (аукцион) жеңімпазы болуына мүмкіндік берген осындай талаптарға сәйкестігі туралы анық емес ақпарат бергені анықталған;

2) өнім беруші өзімен жасалған мемлекеттік сатып алу туралы шарт бойынша міндеттемелерін орындамаған не тиісінше орындамаған жағдайларда, тапсырыс берушінің әлеуетті өнім берушілерді, өнім берушілерді мемлекеттік сатып алуға жосықсыз қатысушылар деп тану туралы талап арызбен сотқа жүгінбеуі немесе уақтылы жүгінбеуі – лауазымды адамдарға 30 АЕК мөлшерінде айыппұл қарастырылған.

Бұл бұзушылыққа мемлекеттік сатып алуды ресімдерін ұйымдастыру мен өткізуді жүзеге асыруға жауапты мемлекеттік сатып алуды ұйымдастырудың бірінші басшысы, тапсырыс беруші немесе оның міндетін атқарушы тұлға жауаптылықты алады.

Бұзушылықтардың ерекше кездесетін түрі Қазақстан Республикасының мемлекеттік сатып алу туралы заңнамасында көзделмеген жағдайларда, мемлекеттік сатып алу туралы шартты тікелей жасасу арқылы бір көзден сатып алу тәсілімен мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру – лауазымды адамдарға 100 АЕК мөлшерінде айыппұл Кодекстің 207-бабы он екінші бөлігінде көзделген.

Бұл бұзушылыққа мемлекеттік сатып алуды ресімдерін ұйымдастыру мен өткізуді жүзеге асыруға жауапты мемлекеттік сатып алуды ұйымдастырудың бірінші басшысы, тапсырыс беруші немесе оның міндетін атқарушы тұлға жауаптылықты алады.

Және, соңғысы, Кодекстің 207-бабы он үшінші бөлігінде конкурсқа (аукционға) қатысуға алдын ала жіберу хаттамаларында конкурс (аукцион) тәсілімен мемлекеттік сатып алу қорытындылары туралы әлеуетті өнім берушінің конкурсқа (аукционға) қатысуға өтінімін қабылдамау себептерін егжей-тегжейлі сипатталуын, оның ішінде оның біліктілік талаптары мен конкурстық құжаттаманың (аукциондық құжаттаманың) талаптарына сәйкес келмейтінін растайтын мәліметтер мен құжаттарды көрсетпеу – лауазымды адамдарға 10 АЕК мөлшерінде айыппұл әкімшілік жауаптылық қарастырылған.

Жоғарыда айтылғандарды қорытындылай келе, мемлекеттік сатып алу саласында заңнама нормаларын бұзуды және тиістіңше әкімшілік жауаптылықты болдырмау барысында, конкурстық құжаттаманы (аукциондық құжаттаманы) бекіту сатысында шешім қабылдау немесе ақпараттық орналастыру кезінде, бағалы ұсыныстарға сұрау салу тәсілімен мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру, конкурстық құжаттаманы (аукциондық құжаттаманы) алдын ала талқылау аясында түскен конкурстық құжаттама (аукциондық құжаттама) жобасына ескертулерді қарастыру кезінде, мемлекеттік сатып алуды жүзеге асырудан бас тарту туралы шешім қабылдаған кезде, әлеуетті өнім берушілерді біліктілік талаптарына және конкурстық құжаттамаға сәйкес келмеуін тану туралы шешім қабылдаған кезде, шартты тікелей жасау жолымен бір дереккөз тәсілімен мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру кезінде және қарастырылған Кодекстің он бірінші бабымен көзделген жағдайларда шарттарды орындау сатысында аса назарға алу ұсынылады.

**Астана қаласы бойынша
Ішкі мемлекеттік аудит
департаменті камералды бақылау
бөлімінің басшысы**

Исахметов Талгат Айдарбекович

**Астана қаласы бойынша
Ішкі мемлекеттік аудит
департаменті Жоспарлау,
талдау және есептілік
бөлімінің басшысы**

Байкуанышов А.А.